

Prof. Dr. Onur Bilge Kula

AKP ‘Terörü’ Alt Edebilir mi?

Her yurttaş, özgür, eşitlikçi ve şiddetin olmadığı bir ortamda yaşamak ister; iktidar partisi AKP’nin yapması gereken budur; ancak Türkiye’de son dönemlerde yaşanan terör ve baskı, bu beklentinin gerçekleşmesini zorlaştırmaktadır. İstanbul’da yılbaşı gecesi gerçekleştirilen terör saldırısı, toplumu, yaşam tarzlarına göre bölerek birbirine düşürmeyi ve böylece zaten iyice zayıflatılan çoğulcu-demokratik düzeni yıkmayı amaçlamaktadır. Bu amaç, terörle ilgili devlet kurumlarının çok-yönlü eşgüdümlü çalışması ve demokrasinin güçlendirilmesiyle boşa çıkarılabilir.

Yurttaşlarının ölümüne sebep olan şiddet saldırılarına uğrayan her akılcı devlet, öncelikle bu teröre uygun ortam hazırlayan koşulları ortadan kaldırır; canice eylemler gerçekleştiren yapılanmalara ilişkin bilgi ağını genişletir ve güvenlik kurumlarının çalışmalarını verimlileştirir. Daha önemlisi, şiddete karşı etkin mücadelede insan haklarına en yüksek özeni göstererek, çoğulcu-demokratik düzenin sürmesini sağlar. Toplumun tüm kesimlerinin duyarlılıklarını, özgürlüklerini ve yaşam tarzlarını güvence altına alarak, terörü etkisizleştiren başlıca etmen olan iç barışı gerçekleşebilir.

Terörü özendiren nedir?

Şiddet terörüne uygun ortam hazırlayan koşulların başında işsizlik, fanatizm, adaletsizlik, eğitimsizlik ve bunlardan kaynaklanan kin ve nefret duyguları gelir. Peki, Türkiye’de başta Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri olmak üzere, bazı kamu kurum ve kuruluşları, tarikatlar ve yazılı-görsel basın, toplumsal barışı güçlendirici bir çalışma içinde midir? Bu soruyu olumlu yanıtlamak neredeyse olanaksızdır.

İstanbul’da Reina’ya yapılan terör saldırısından önce Diyanet İşleri Başkanlığı’nın cuma hutbesinde yılbaşı kutlamasını “değerlerimizle

Bilim, Yönetim ve Kültür Platformu

örtüşmeyen, mümine yakışmayan gayri meşru tutum ve davranış” diye nitelenmesi, toplumsal barışa mı, yoksa bazı toplum kesimlerinde zaten var olan kin ve nefret duygularının daha da artmasına mı hizmet eder? Dinsel yaşamı, laik toplum düzenine uygun olarak düzenlemekle görevli bir kamu kurumu, toplumun büyük bir bölümünce önemsenen yılbaşı kutlamasını şeytanileştirme hakkına sahip olabilir mi?

Yılbaşından önce üzerinde “Biz Müslümanız. Yılbaşı ve Noel kutlamalarına hayır!” yazısı ve bir Noel Baba’ya yumruk atan fesli ve sakallı kişinin görüntüsü olan afişleri asanlar, bu dinci fanatizmi ve terörü cesaretlendirmiyor mu? “Babanın katillerinin;, dininin düşmanlarının kutlamalarına katılma. Noel kutlama!” diye fetva veren tarikat liderleri, “yeni yılı kutlama!” ya da “medeniyetiniz batsın!” diye manşet atan AKP yandaşı bazı basın ve “Ey Müslüman özüne dön!” diye bildiri dağıtanlar neye ve kime hizmet etmektedir?

Yandaş bir gazetecinin, yine yandaş bir televizyon kanalında, üstelik Reina’ya yapılan iğrenç terör saldırısından sonra “yılbaşı kutlamasıyla sonuna kadar mücadele edeceğiz. Kim ortalığı havaya uçurursa uçursun!” diye konuşması, nasıl yorumlanabilir? Türkiye bunca sorunla karşı karşıyayken, İslamcı ve muhafazakâr çevrelerin, Noel Baba ve yılbaşı kutlamasını tek sorun olarak görmeleri ve göstermeleri, akıl ve mantıkla açıklanabilir mi? AKP’nin bunlara karşı tavrı nasıl açıklanabilir?

Siyasal ortam ve şiddet

Gelelim işin siyasal boyutuna. Salt oy devşirmek amacıyla, toplumu cepheleştirenlerin, yaşam tarzlarını birbirine düşmanlaştıranların, çoğulcu-demokrasiyi işlevsizleştirenlerin, bütün bu olumsuzluklardaki payı nedir? Tek kişi yönetimini kurmak için, TBMM’yi devre dışı bırakanların, buna aracı olanların, insanlık dışı şiddet olaylarının yaşanmasında hiç mi payı yoktur?

Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan “Osmanlı Türkçesi” programında “Osmanlı Türkçesi, Kuran alfabesini temel alan bir yazı dilidir”; “Osmanlı Türkçesi, milli ve manevi değerlerimizin taşıyıcısıdır” diyenler, Ahmet Yesevi, Yunus Emre, Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan, Dadaloğlu ve Âşık Veysel'in kullandığı arı duru Türkçenin yerine, hangi amaçla Arapçayı öne çıkarmaktadır? Eğitim Bakanlığı, anadilini ve yurttaşların bu konudaki duyarlılığını niçin önemsemez? Anımsatmak isterim: İnsan, sadece dille anlaşır, dilde düşünür, duyumsar ve yaşar. Düşünce dili oluşturur; dil düşünceyi biçimler ve düşünme tarzlarını benzeştirir. Dil, teki çoklaştırır; çünkü insan etkilenmeye açık bir varlıktır. Güdümleme ve yönlendirme aracına dönüştürülen dil, insanı bağımlılaştırır, hatta köleleştirir.

AKP sorumlu değilse ülkeyi kim yönetmektedir?

AKP yöneticileri -çoğu zaman nefret söylemleri eşliğinde- din, ulus, bayrak ve yurt gibi önemli kavramların içini boşaltmakta; bu değerleri, farklı ve muhalif olanı dışlama aracı olarak kullanmaktadır. Farklı olanı dışlayıcı anlayışın uç noktası, dinci ve ırkçı fanatizmdir. AKP'nin ürettiği dışlayıcı ve cepheleştirici söylemler, yazılı ve görsel basın yoluyla yayılmakta, böylece halkın gündelik düşünce ve davranışlarına da yansımaktadır.

AKP'nin baskıcı ve tekçileştirici politikaları, son dönemde kullanıma sokulan “ümme” kavramıyla, bireyin, tümel belirsiz bir topluluğun itaatkâr üyesine dönüştürmesine uygun ortam hazırlamaktadır. Bu duruma gelen insan, eleştirel düşünme yeteneğini yitirebilmekte ve başkalarının verdiği kararları sorgulamadan uygulayan makineye, dolayısıyla da acımasız bir teröriste dönüşebilmektedir.

Kutsal kavramların sık kullanımı ve her duruma uyarlanmasıyla, hakikat azaltılmakta; yalan çoğaltılmaktadır. Bu bağlamda üretilen düşman imgeleri yaygınlaştırılmaktadır. AKP, on beş yıldan beri

ülkeyi yönetmesine karşın, her olumsuzluğu başkasında aramakta; hep başkasını eleştirmekte, özeleştiriden özenle kaçınmaktadır. Olumsuzlukların kaynağı olarak yeri yurdu belli olmayan bir üst akıl söylemi geliştirmekte, kendi aklını alt akıl olarak nitelediğinin bile ayırımına varamamaktadır.

AKP bazen ABD, AB veya Rusya gibi bir dış gücü, Türkiye'deki olumsuzlukların nedeni olarak göstermekte ve bu güçlü düşmana karşı çıkan bir kahraman, bir kurtarıcı yaratmaya çalışmaktadır. Din, ulus, yurt, hatta demokrasi ve özgürlük kavramlarının anlamlarını, kurguladığı bağlama ve söyleme göre bazen tam tersine çevirmektedir.

AKP, kendine uygun bir geçmiş kurgulamaktadır

AKP geçmişi ve şimdiki eleştirel değerlendirmek ve gelecek için sonuçlar çıkarmak yerine, kendine uygun yeni bir geçmiş kurgulamayı yeğlemektedir. Kutsallaştırılan ideolojiye uygun bu kurgusal geçmişi, yandaş basın üzerinden ve özellikle dinsel ve ulusallık kavramlarını ters yüz ederek yaygınlaştırmaya özen göstermektedir. Gerçekliği tümüyle bulandırarak, tek kahramanın özellikleri ve düşüncelerini adeta kutsallaştırmaktadır.

AKP geliştirdiği “Dinimiz şöyle buyurur; Müslüman-Türk şöyle davranır!” söylemiyle kendi anlayışını, tek geçerli anlayış olarak sergilemekte, böylece tüm toplumun benzer, hatta aynı düşünmesini sağlamaya çalışmaktadır. Sürekli milli iradede söz etmekte; ancak milli iradeyi hiçe saymaktadır; tek ve mutlak egemenin iradesini, milli irade yerine koymaktadır. Böylece düşünceyi, tekdüzeleştirmekte, toplumsal yaratıcılığı ve yenileşme gücünü azaltmaktadır. Çoğulcu demokrasiyi tehlike olarak görmekte; zaten zayıf olan toleransı iyice zayıflatmaktadır.

Son açıklamalar gösteriyor ki, AKP Olağanüstü Hal ve Kanun Hükümünde Kararnameler yoluyla dikta rejimini kurumsallaştırmayı

sürdürmekte, MHP yönetimi de AKP'yi koşulsuz desteklemekte kararlıdır. Oysa şiddet ve terör, demokrasi ve özgürlükler yok edilerek alt edilemez. Şiddetin ve terörün etkisizleştirilmesi, toplum yaşamında çoğulcu demokrasiyi, laikliği, temel hak ve özgürlükleri egemen kılmakla olanaklıdır. Türkiye'nin ilericileri ve demokratları, AKP'ye rağmen bu değerleri yaşatacak güçtedir.

